



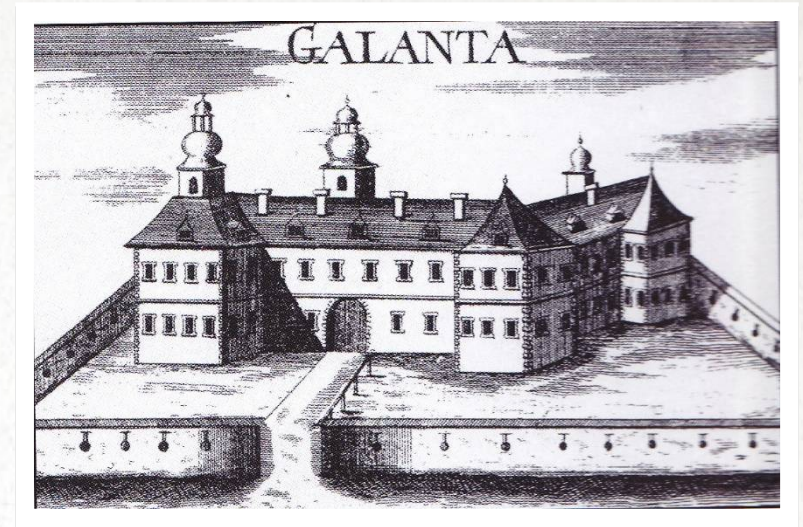
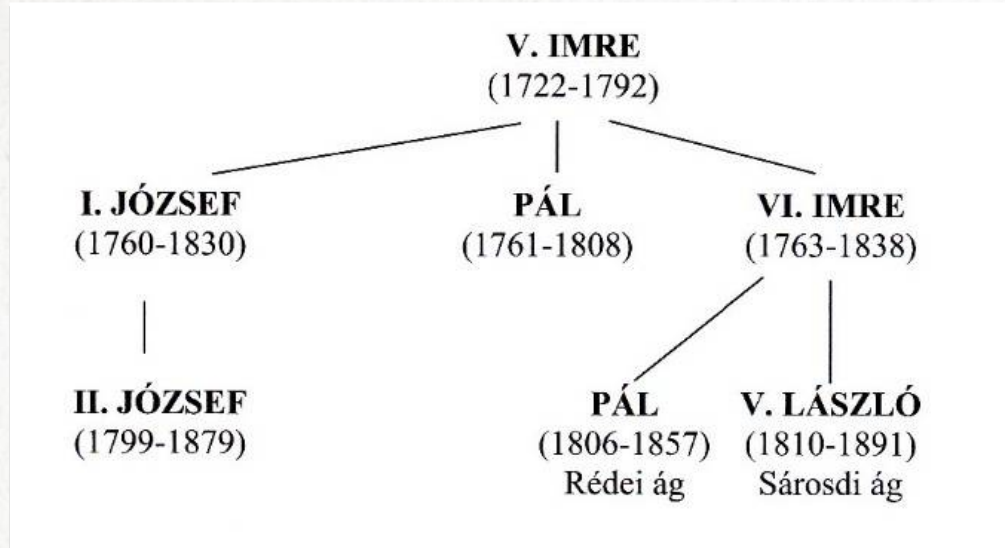
AZ UTOLSÓ ESTERHÁZY GALÁNTÁN

GRÓF ESTERHÁZY JÓZSEF ÉS ÖRÖKÖSEI

dr. BUKOVSKY László

TÖRTÉNELMI VISSZAPILLANTÁS

- Estreházy III. Imre (1689-1763) nyitrai püspök 1736-ban átépítette az eredetileg reneszánsz galántai nagy kastélyt



- A galántai szeniorátust I. József (1760-1830) zempléni főispán örökölte → Románfalva
- II. József (1799-1879) neje Barthodeiszky Rozália (1823)

II. ESTERHÁZY JÓZSEF A GALÁNTAI ALÁG MEGÁLMODÓJA

I. József (1760-1830) zempléni főispán (Réde - Románfalva)

II. József (1799-1879) – Barthodeiszky Rozália (1795-1879)
Buda - Románfalva - Galánta

Mária (1827-1833)

Géza (1834-1870)

Gizella (1837-1852)

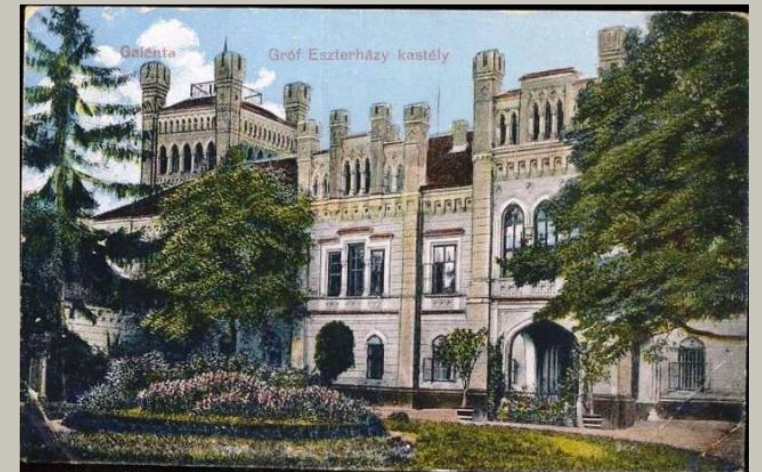
II. ESTERHÁZY JÓZSEF ÉS GALÁNTA

- **1823 házasságot** kötött, 1830-ban meghalt az édesapja – lakhelye Pozsony (Hosszú u.) és Románfalva
- 1847-ben cs. kir. kamarás, **galántai** és pusztakürti birtokos
- Pálmány Béla szerint 1847-ben Cseklészen lakott
- A galántai birtok és kastély örököse, **nem tartózkodott állandó jelleggel Galántán**



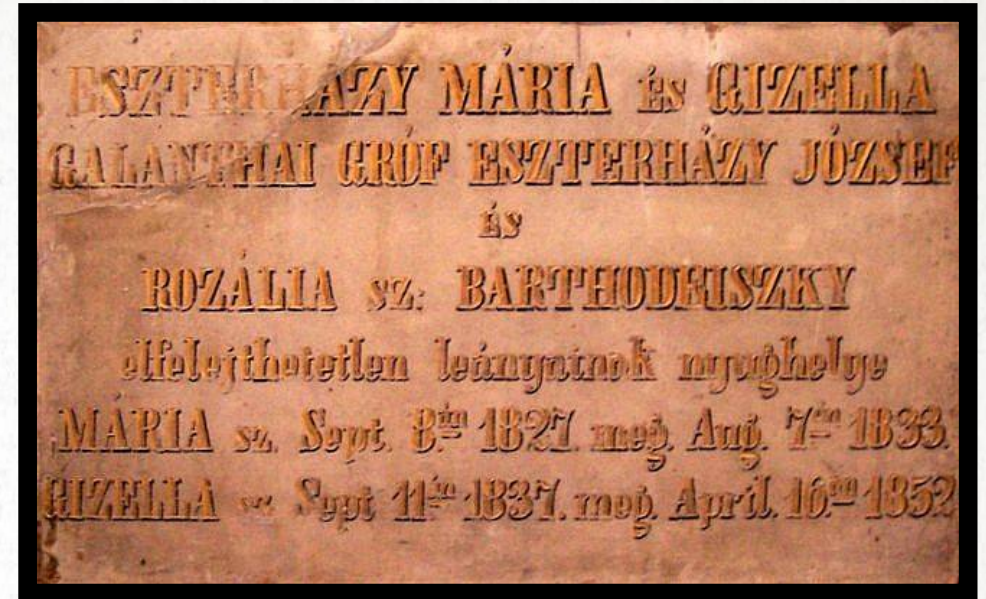
II. ESTERHÁZY JÓZSEF ÉS GALÁNTA

- Románfalva → Galánta (Borovszky S.)
„Eszterházy József gróf 40 évig bírta zálogban, míg aztán ismét visszakerült az Andrássy-család birtokába.”
- 1859 Nagypéntek – vihar teljesen tönkretette a kastély tetőszerkezetét
- Elhatározta, hogy átépíti a kastélyt, 1861, Wéber Antal műépítés tervei alapján
- 1865-1878 között az Országgyűlés főrendiházának meghívott tagja



II. ESTERHÁZY JÓZSEF CSALÁDJA

- **Mária** (1827. szept. 6. – 1833. aug. 7., Románfalva, Galánta)
- **Géza** (1834. júl. 7. – 1870. jan. 23., Pozsony, Galánta)
- **Gizella** (1837. szept. 11. – 1852. ápr. 16., Románfalva, Galánta)



160

82

MATRICULA

Numerus currens	Annus et dies Obitus	DEFUNCTI				Morbis sive aliud genus mortis	
		Nomen et Conditió defuncti item eius coniugis vel parentis	Locus originis et habitationis numerus domus	S e x u s			Aetas
				masc.	foem.		
48	1870 Januar. 23 ^{ta}	Comes Esterházy de Galántha, et de Somáta, Pálffy de Galántha, Bivóczy József	Polat, in Cath. par. Pozsonum Nro 80 Kámp. Gussu.	mascul.	35 an.	Diphtheria organica (Kodli.)	

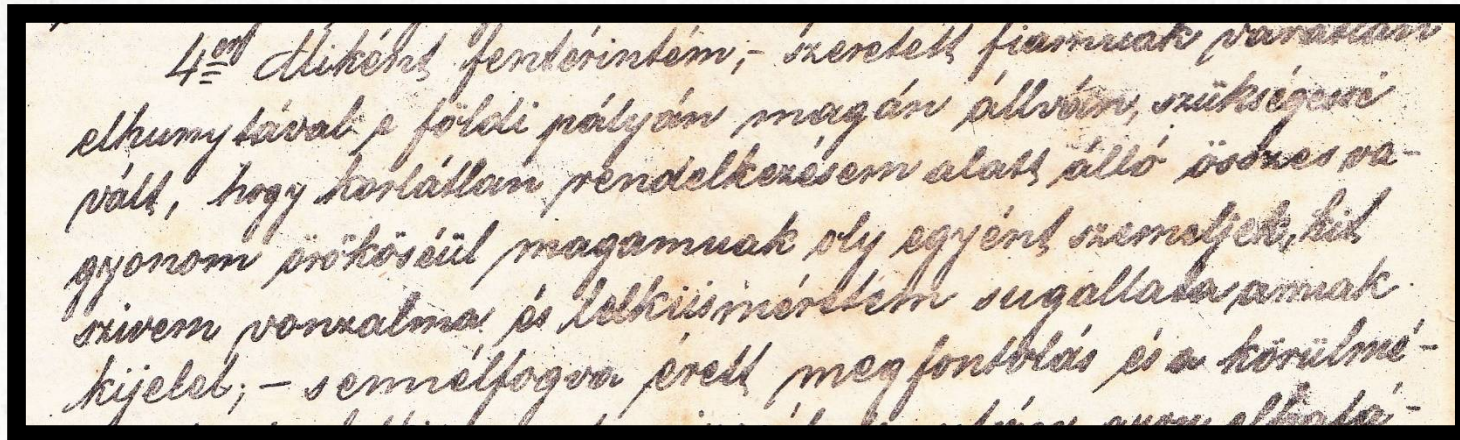
DEFUNCTORIUM

Fuitne provisus Sacramentis Moribundorum	Locus et dies Sepulturae	Nomen Sepellentis	
provisus	Cypta Familiare Galántha, 23 ^{ta} Januar.	Carolus Füller Ulth. Janos & Barochu.	Indaver in Cath. par. & Cyptan. Tamit



A SÁROSDI ÁG MEGJELÉNÉSE GALÁNTÁN

- 1870-ben fia halála után végrendekezett, Pozsony, 1870. március 8. (7 tanú, gr. Zichy János); kihirdetve 1879. január 12-én a Galántai kir. járásbírószágon (Michnay Jenő)



4^{ed} Alkötés fenderintem; - szeretet, fiannak parancsán
elkuny társak p földi pályán magán állván, működési
vált, hogy korlátlam rendelkezésem alatt álló jószág va-
gyonom prókösül magamnak oly egyént szeretjek, kit
bívern vonnalmak is lelkiismeretem sugallataimnak
kijelel; - semmifogva íretl megfontolás is a körülmé-

- 1879. január 1-én meghalt II. József meghalt, eltemetve Galántán
- 1879. december végén meghalt gr. Barthodeiszky Rozália Pozsonyban, eltemetve Galántán

A SÁROSDI ÁG MEGJELÉNÉSE GALÁNTÁN

- II. József *kereszfia* a cseszneki ág, sárosdi oldalágából - **gr. Esterházy Béla** örökölte minden javait: Pozsony vm-ben a galántai birtokot, Trencsén vm-ben a domanizsi (Demény) birtokot, Veszprém vm-ben a bakonyszombathelyi és cseszneki javakat. A beledi (Sopron vm.) birtok kivételével + a pozsonyi palota (Hosszú u. 86 sz.)
- gr. Esterházy Béla (1854. febr. 25., **Pozsony** – 1919. ápr. 4. Bakonyszombathely)

MATRICULA								BAPTISATORUM.				
Numerus Currens	Annus et Dies		BAPTISATI					Nomen Parentum, eorum Conditio et Religio	Locus Domicii cum Numero Domus.	Nomen Patrinorum, eorum Conditio et Religio	Nomen Baptisantis.	Observationes.
	Nativitatis.	Collati S. Baptismi.	Nomen	Sexus		legit	illegit					
				masc.	foem.							
206 105	1854 Februarius 25 ^{ta} 26 ^{ta}		Adalbertus, Josephus Angelicus, Felix, Fidelis	masc.		legitima			Josephinum János Esterházy Péter, Károly Erőssy Erzsébet, János Lavanovszky Anna, Károly Forgács Káthol.	Synatus Klára Innocent		

A SÁROSDI ÁG MEGJELENÉSE GALÁNTÁN



ESTERHÁZY (VI.) IMRE
(1763-1838)
f. PALAGHY TERÉZIA
(1778-1849)

Sárosdi ág

V. LÁSZLÓ
(1810-1891)
f. ORCZY ERZSÉBET
(1822-1909)

ANDOR
(1846-1892)

ALICE
(1850-1882)
f. CZIRÁKY ANTAL
(1850-1930)

BÉLA
(1854-1919)

MÁRIA
(1856-1940)
f. CZIRÁKY BÉLA
(1852-1911)

VI. LÁSZLÓ
(1857-1942)
f. TELEKI KATALIN
(1869-1948)

ESTERHÁZY BÉLA A GALÁNTAI BIRTOK TULAJDONOSA

- **Életrajzi adatai** - Pozsonyban született, a gimnáziumi és jogi tanulmányai befejezése után beutazta Angliát, Francia-, Olasz- és Németországot. Bakonyszombathelyen hunyt el. (Sárosd) Szenvedélyes vadász.
- 1879/1880-ban vetette át az **örökséget**, 25 évesen.
- **A galántai uradalom** - 1200 m. hold Galánta és Nemeskajal. Kert és beltelek 13 hold, szántóföld 800, kaszáló 57, legelő 20, erdő 233 (elsősorban a Vág mentén, ártéri erdő, Óny-puszta) és használhatatlan 76. (Veszprém és Fehér vm-ben 12 600 hold)
- A **Gazdacímtár** (1897) szerint az uradalom 10 drb. lovat, 200 drb. szarvasmarhát tartott, 22 cseléd, megfelelő gazdasági felszerelés + 1 lokomobil.
- Az uradalmat egészen az első vh-ig **Hindler Károly**, uradalmi intéző (igazgató) vezette; az erdészetet **Richter Béla** erdész
- 1918 előtt az uradalmat a kastély épületének egy részével (gazdasági épületek) Szlezák József keresztúri **bérlő használta** → általános jelenség, pl. Taksony, Hódi, Felsőszeli

ESTERHÁZY BÉLA KÖZÉLETI PÁLYÁJA

- II. Esterházy József után tagja az Országgyűlés **főrendiházának**; az 1881-1884. évi országgyűlésre kapott először meghívást (1881-1906)
- 1882-től császári és királyi kamarási cím birtokosa
- 1881-ben ott találjuk Pozsony vm. **törvényhatósági bizottságának** virilis tagjai között (250 tag közül a maga 1761 Frt adóösszegével a 14.
- Galánta község képviselőtestületében Hindler Károly képviselte őt
- 1906 tavaszától főrendiházi tagsága **szünetelt** – gr. Esterházy Mihály galántai kerületi országgy. képviselő halála → Bélát választották meg, mint az **Alkotmány Párt** (Széll Kálmán) jelöltjét dr. Pély Géza galántai ügyvéddel szemben → május végén tagja lett a képviselőház földművelésügyi és vízügyi bizottságának
- **1910-ben** a sajtó újra kapcsolatba hozta a nevét → párton kívüli programmal lépett fel a Justh-párti Esterházy Mihállyal szemben (Szentábrahám) → visszalépett a Néppárti jelölt, Túri Béla javára

ESTERHÁZY BÉLA ÉS GALÁNTA

- **Állandó jelleggel** nem lakott Galántán; ok: **gazdasági érdekeltségei** Fejér és Veszprém vm.
- 1883-ban, mint a Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság pártoló tagja **Sárosdon** élt – 1903-ig
- 1891-ben édesapja V. László meghalt, ő örökölte a **bakony/magyarszombathelyi** kastélyt és birtokot; az ő nevéhez köthető a kastély átépítése, kibővítése
- A 80-as évek vége – VI. Esterházy László és neje **Teleki Katinka** (1888)
- Évente **többször megfordult Galántán**; a Magyar Vizslaverseny – Egyesület elnöke – több nemzetközi verseny a galántai uradalom területén; vadászatok, bálók
- A század vége - **a kastély bérbeadása**; 1898 a braganzai herceg járt a városkában
- 1912 – a kastély épületét bérbevette gr. Harden János, Erdődi gr. veje „*aki már megérkezett városunkba s végleg letelepedett.*“



ESTERHÁZY BÉLA ÉS GALÁNTA

- 1918/1919 – a Monarchia bukása, Csehszlovákia megalakulása
- 1919. április 4 – gr. Esterházy Béla halála
- A galántai uradalmat és teljes birtokát öccse, Esterházy László örökölte.
- A birtok lefoglalása (Állami Földhivatal, Prága) 1926
- Kastély (hivatalok), birtok 1931 egyezés → **kifizetve** 1933 (507 000,- Kč), dr. Richter Viktor

